



**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

Proemium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

12. Decretales sunt rescripta quibus summus Pont. ad consultationem alicuius respondet.
 13. Gregorius Papa IX. compilauit decretales.
 14. Fideles de necessitate salutis subsunt summo Pontifici.
 15. Ius Canonicum constat constitutionibus, rescriptis, & consuetudine.

PROOEMIUM.



SCRIPTURAS breuem Enarrationem in quinque libros Decretalium, accomodatam Sacri Concilij Tridentini decretis, Deum optimum maximum humiliter precor, vt intellectum meum dignetur illuminare, lectorem monitum cupio, † vt degustatis Imperialibus Institutionibus, ad huius opusculi lectionem accedat, in quo omisi, aut breuiter attingi titulos qui in Imperialibus Institutionibus fusiùs explicantur, † quia vti leges Imperiales sacras & diuinas regulas non dedignantur sequi. *Auth. vt clerici apud proprios episcopos* §. neque enim volumus c. clerici de iud. c. euphemium §. 1. vers. de ea 2. quæstion. 3. c. fin. in fine de secund. nupt. c. sane §. sed sicut is, quæst. 3. c. lege §. fin. 10. dist. ita sancta mater Ecclesia venerandarum legum Romanarum c. 1. 30. quæst. tertia, non respuit famulatum, c. super specula, de priuil. c. 1. de nou. oper. num. c. in audientia, de sent. excom. dist. 10. in summ. & per tot. etiam in causa spiritali, c. in audientia & ibi Pan. in 5. not. de sent. excomm. ac interdum mitigat rigorem iuris Ciuilib. c. 2. de adul. & stup. c. pefsumum in fin. & ibi gloss. fin. 23. quæst. 8. Deo auctore rem aggredior, seruato ordine titulorum Decretalium, iuxta præceptum summorum Pontificum, qui cum Constitutiones aliquas promulgabant nouiter, eas mandabant sub antiquarum serie seruari. §. quem librum in 3. proem. lib. 6. † Hinc eundem habent titulo-

rum ordinem Decretales, liber sextus, Clementinæ, Extrauag. Ioannis XXII. & Extrauag. communes, † Connumeratur inter leges canonicas liber decretorum, editus anno 1150. gloss. in c. post appellationem, §. forma in verb. 1161. 2. quæst. 6. quia approbatus fuit per Eugenium Papam III. & à populo, & publicè legitur in scholis, & facit plenam fidem: Pan. in c. 2. in fine & ibi Felin. n. 44. de rescript. Marant. in specul. part. 3. nu. 34. diuiditur in distinctiones, quarum sunt centum & vna; causas quæ sunt triginta sex, & per modum positionis formantur, & sub eis variæ quæstiones explanantur, sub 33. causa in 3. quæstione intermiscetur tractatus de penitentia per septem distinctiones: post 36. causâ ponitur tractatus consecrationis per quinque distinctiones, glossa in singulis rubricis decretalium notat decreti loca, in quibus materia titulorum tractantur. Ac præmitto † quod duo sunt genera Christianorum, est vnum genus, quod mancipatum diuini officio, & deditum contemplationi, & orationi, ab omni strepitu temporalium cessare conuenit; vt sunt Clerici & Deo deuoti. Aliud genus est Christianorum, vt sunt laici, quibus concessum est, vxorem ducere, terram colere, oblationes super altaria ponere, decimas reddere. c. duo sunt genera 12. quæst. 1. † Ius diuinum est, quod lege continetur; & euangelio, cap. 1. §. hac sancta & §. seqq. de summa Trinit. atque immutabile semper permanet, & fas vel ius naturale appellatur, quo quisque iubetur alij facere, quod sibi vult fieri, & prohibetur alij inferre, quod sibi nolit fieri, c. 1. & 2. dist. 1. † Ius canonicum est ius quod Christianorum actiones ad finem æternæ beatitudinis dirigit, Proem. decret. in princ. dist. 3. in sum. & c. 1. & 2. † nam 8. leges positivæ, gloss. 1. in c. que in ecclesiarum de const. c. de capitulis & cc. seqq. dist. 10. & Canones,

mones seruandi sunt, in foro conscientia, *cap. 1. & c. nam concupiscentiam. de constit. c. nulli 19. dist. c. illud & ibi Pan. in 3. notab. de maior. & obed. c. sicut dignum de homicid. cum distinctione, an sint consilij, vel precepti, gloss. in c. generali in verbo inhibemus de elect. in 6. c. fin. 1. 4. quast. 1.*

¶ Et uam si ex causa aliquid statuunt contra ius naturale, vt in usufruptione, prescriptione, Macedoniano, Velleiano, *Pan. in c. quia plerique nu. 25. & seqq. de immunit. eccles. & ibi Can. & ligant delictum omnino occultum: Clement. 2. de heret. nisi canon distinguat, in et forum penitentiale & iudiciale, c. tua de sponsal. vt actione l. Aquilia tenetur dans damnum culpa leuissima, l. in l. aquilia 2. ff. ad l. Aquiliam. in foro conscientia non tenetur de damno, sed imponitur penitentia de negligentia: Innocent. in d. c. sicut dignum post n. 4. &*

10 *Pan. in c. 1. n. 11. de constit. & sed lex vel canon non seruantur in foro conscientia, si inducant penam: c. fraternitas 12. quast. 2. arg. l. si pana causa ff. de cond. indeb. vel fundentur super presumptione, fictione, consuetudine, qua non sint vera: c. is qui fidem & ibi Pan. de sponsal. c. veritate & seq. 8. dist. c. inquisitioni de sent. excomm. c. cum aeterni de re iud. in 6. aut requirant solemnitate, qua non fuit seruata in actu, vt heres non conficiens inuentarium, non tenetur in foro conscientia ultra vires hereditarias, nec ad vsuras extortas per testatorem, si in veritate non est in hereditate; ex minus solemnitate debentur legata; electio valet in qua interuenit consensus eligentium absque alijs solemnitatibus; ex contractu nullo ob defectum solemnitatis licet res retinetur; *Pan. in d. c. quia plerique nu. 28. 31. 41. & 43. & ibidem Can. Pan. in c. 1. n. 19. de in integr. restit. Felin. in c. 1. nu. 39. & seqq. de constit. & ibidem Can. Pan. in c. 1. nu. 10. de constit. Franc. in c. quanquam nu. 9. & 10. de vsur in 6. & ibi Canon, hereditate non adi-**

ta debentur legata pia: *Pan. in c. relatum post nu. 6. de testam. & idem obrinet quando lex esset iniusta ex fine, vt si princeps eam edidit propter suam vtilitatem: c. erit autem lex dist. 4. velex auctoritate, si excedit metas suae potestatis: c. vt animarum de constit. in 6. l. fin. ff. de iurisd. omn. iud. velex forma, quia non distribuit aequae onera subditorum, sicut debet facere bonus paterfamilias: siue nutritiua peccati. *Pan. in c. 1. nu. 9. de constit. & ibidem Felyn. num. 4. vers. secundus casus. & Decretales sunt rescripta quibus summus Pontifex ad consultationem alicuius respondet, siue solus, *cap. 1. de rescript. siue de consilio, c. bon. mem. mag. de elect. vide gloss. mag. in sum. 3. dist. Felyn. in c. consulere in princ. de sim. Compilauit libros decretalium sanctae memoriae & Gregorius Papa IX. per sanctum Raymundum suum penitentiarium. §. sane in proem. & Omnes fideles de necessitate salutis, substant summo Pontifici Romano, qui habet vtrumque gladium, iudicat omnes & a nemine iudicatur. *Extrauag. 1. de maior. & obed. in communibus, c. episcopo §. sola & c. seqq. 9. quast. 3. & Constat ius canonicum constitutionibus, rescriptis, consuetudine.****

De summâ Trinitate, & fide
Catholicâ.

Titulus I.

S Y M M A R I A.

1. Trinitas vnum est vniuersorum principium.
2. Vnde dicatur.
3. Fidei definitio, & in quo consistat.
4. Fidelium vna est vniuersalis ecclesia.

Hæ rubrica præmittitur, quia & Trinitas, vnum est vniuersorum principium: ob maioritatem & prioritatem, Summa dicitur. & Trinitas dicitur, quia licet vna sit sub-

A 2

sub-